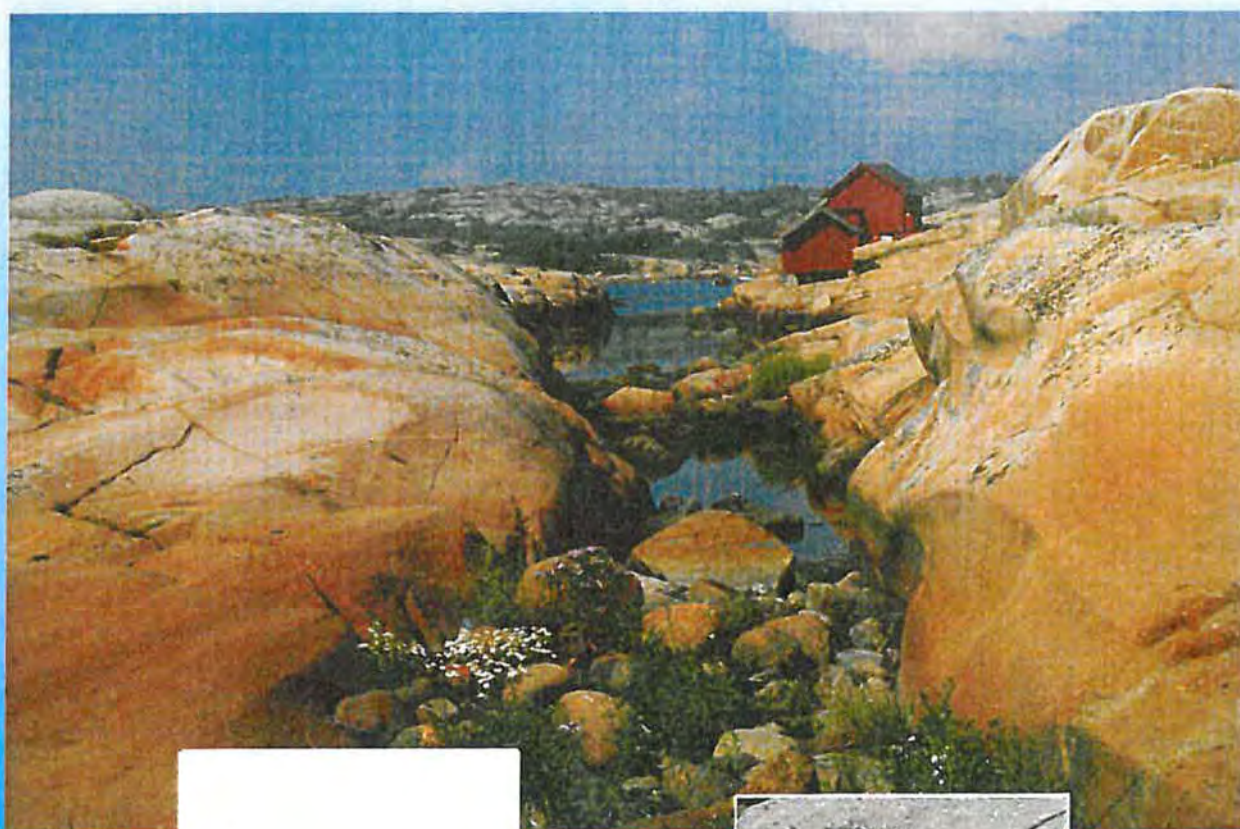

Tilgjengelighet i strandsonen Kartlegging av ferdselshindringer langs Østfoldkysten

Delrapport 1

Fylkesmannen i Østfold

Miljøvernavdelingen

Postadresse: Statens hus, Postboks 325, 1502 Moss
Tlf: 69 24 71 00

Dato: 30. april 2002
Rapport nr: 2/02
ISBN nr: 82-7395-156-1

<p><u>Rapportens tittel:</u></p> <p>Tilgjengelighet i strandsonen Kartlegging av ferdselshindringer langs Østfoldkysten Delrapport 1</p>
<p><u>Forfatter(e):</u></p> <p>Per Vallner – miljøvernavdelingen</p>
<p><u>Oppdragsgiver:</u></p> <p>Fylkesmannen i Østfold Østfold fylkeskommune</p>
<p><u>Ekstrakt:</u></p> <p>Rapporten omhandler metode og resultater etter de 2 første registreringssesongene 2000 og 2001. Registreringsarbeidet avsluttes sesongen 2002. Det er registrert innretninger som virker hindrende på allmenn ferdsel. Det er ikke foretatt noen lovlighetskontroll av disse. Det er utført 68 ukeverk til registreringsarbeidet sommeren 2000 og 2001. Den kartlagte strekning er på 420 km, noe som tilsvarer ca. 34% av total kystlinja i Østfold. 5.955 ferdselshindre er registrert, stedfestet, fotografert og fordelt på 18 ulike inngrepstyper. Gjerder, trapper/gangveier, løse gjenstander og brygger/stupebrett er blant de hyppigst registrerte ferdselshindringer.</p>
<p><u>Emneord:</u></p> <p>Strandsone Ferdselshindringer Sjikanøse stengsler Kartlegging</p>

Innholdfortegnelse

Forord.....	3
1. Innledning.....	4
1.1 Hytter langs Østfoldkysten	6
1.2 "Hvordan hyttetomta privatiseres og blir til innmark"	7
2. Registreringsarbeidet – metoden.	9
3. Resultater	13
4. Arbeidet videre	23

Figurliste

Figur 1.1 Fordeling av antall hytter i kystkommunene i Østfold.....	6
Figur 2.1 Eksempel på manuskartet.....	9
Tabell 2.1 Kodetabell for gruppering av ferdselshindre.....	10
Figur 2.2 Feltutstyret; manuskartet, digitalt kamera og håndholdt GPS.....	11
Figur 2.3 Excel-skjemaet med påførte opplysninger.	11
Figur 2.4 Modell for kartlegging av ferdselshindringer i strandsonen i Østfold.....	12
Figur 3.1 Fordelingen av total kystlinje (i km) og den kartlagte strekningen (i km) i kystkommunene.	13
Figur 3.2 De kartlagte kyststrekninger.....	14
Figur 3.3 Antall registreringer pr. kartlagt kilometer - fordelt pr. kommune.	15
Figur 3.4 Gjennomsnittlig avstand i meter mellom ferdselshindringer i hver kommune på de kartlagte strekninger.	15
Figur 3.5 Fordeling av ferdselshindre – antall.	16
Tabell 6.1 Fordeling av ferdselshindringer pr. kommune – antall.....	17

Forord

Det er i de senere år vært satt stor fokus på utviklingen i strandområdene langs Skagerrakkysten.

Til tross for byggeforbudet i 100-metersbeltet siden 1965 har en rekke nye hytter blitt bygd. Den nylig fremlagte rapport fra Riksrevisjonens "Riksrevisjonens undersøkelse av bygging i 100-metersbeltet langs sjøen" viser dette¹. Eiendommene har også i økende grad blitt privatisert. Allmennhetens tilgang til strandområdene er derfor blitt redusert. Denne utviklingen er i strid med sentrale politiske føringer.

Den særlige strandsonesatsingen de siste par årene har sin bakgrunn i denne uheldige utviklingen. Det er etablert et eget strandsoneprosjekt i Direktoratet for naturforvaltning med særlig vekt på informasjon og arealdokumentasjon som et ledd i strandsonesatsingen.

Prosjektet "Tilgjengelighet i kystsonen i Østfold" er et samarbeidsprosjekt mellom kystkommunene i Østfold, Østfold fylkeskommune og Fylkesmannen i Østfold. En av hovedaktivitetene er å foreta en gjennomgang av strandsonen i Østfold med sikte på å registrere gjerder og andre stengsler som er til hinder for allmennhetens ferdsel.

Å få oversikt over ferdselshindrende innretninger vil være et viktig datagrunnlag for kommunenes videre arbeid i strandsonen med fjerning av ulovlige stengsler og bedring av allmennhetens tilgjengelighet.

Denne delrapport fra prosjektet omhandler metode - registreringsarbeidet, de foreløpige resultater etter 2 års kartlegging og eksempler på de registreringer som er gjort. Kartleggingsarbeidet er gjennomført med bl.a. økonomisk støtte fra strandsoneprosjektet i Direktoratet for naturforvaltning, Østfold fylkeskommune og Fylkesmannen i Østfold.

Edvard Grimstad
Fylkesmann

Arne Øren
Fylkesordfører

¹ Riksrevisjonen Dokument nr. 3:7 (2001-2002) Riksrevisjonens undersøkelse av bygging i 100-metersbeltet langs sjøen

1. Innledning

Til tross for at bygging i 100-metersbeltet langs sjøen har vært underlagt et generelt byggeforbud siden 1965 har det likevel skjedd en omfattende bygging i de nære strandområder – spesielt i 100-metersbeltet. I de senere årene har det dreid seg om utvidelser bygningsmassen og en utvikling av eiendommen med stadige tilrettelegginger i form av plattinger, terrasser, utepeiser, trapper og beplantninger. Dette endrer hytteområdene fra utmarkspregede arealer til opparbeidede tomter som virker privatiserende og allmennhetens tilgang til strandsonen blir stadig redusert.

I løpet av det siste tiåret er det gjort en rekke grep både nasjonalt og regionalt for å endre eller bremse denne utviklingen. I stikkordsform kan nevnes:

- Kystsonenplanen for Østfold i 1992. Vedtatt av Miljøverndepartementet (MD) i november 1992.
- Rikspolitiske retningslinjer for Oslofjorden (RPR-O) – økt fokus på strandsonen fra 1993, nedbygging av viktige naturområder og redusert tilgjengelighet for allmennheten.
- GIS-Kyst Rygge 1994. MD støttet prosjekt som viser fortetningen i strandsonen.
- Østfoldkysten 1996. Gjennomføring av RPR-O for Østfoldkysten. Håndbok for planlegging og saksbehandling.
- Dokumentasjon for sikring av friluftsområder langs Østfoldkysten 1997. Prosjektet kom i gang etter henvendelse fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) og er et samarbeidsprosjekt mellom fylkesmannen og fylkeskommunen.
- Kommunale kystsonenplaner som kommunedelplaner i Råde og Fredrikstad kommuner, 1997-1998.
- Kyststiprosjekter i Rygge og Fredrikstad, Onsøy 1997-1999.
- Rapport om planlegging av sjøarealer 1999. Rapporten er en oppfølging av kystsonenplanen og inneholder følgende tema: vern, rekreasjon, næring, drift, skjøtsel og oppsyn.
- Godt samarbeidsklima mellom regionale instanser Østfold fylkeskommune (ØFK) og Fylkesmannen i Østfold (FM) og kommunene om felles interesser.

Det ble etter hvert økende politisk og administrativ interesse i kommunene for å se på tilgjengeligheten i strandsonen. Enkelte kommuner i Østfold tok også på eget initiativ opp arbeidet med å registrere dagens muligheter for ferdsel til strandsonen og langs sjøen. Det videre arbeidet i kommunene strander på manglende ressurser og kunnskap, spesielt juridisk kompetanse.

På bakgrunn av en henvendelse fra Oslofjordens friluftsråd (OF) til ØFK i september 1998, ble det fattet enstemmig vedtak i hovedutvalg for Miljø, kultur og næring 22.10.98 om "å foreta en gjennomgang av hele strandsonen i Østfold med sikte på å registrere gjerder og andre stengsler som hindrer den frie ferdselsrett. Metode og gjennomføring av registreringen foruten nødvendige tiltak, drøftes med kystkommunene, OF og Fylkesmannens miljøvernavdeling".

Som en oppfølging av dette vedtaket ble det innkalt til et oppstartmøte om ferdselsrett og tilgjengelighet i strandsonen 7. juni 1999 på Hvaler. På dette møtet deltok representanter fra DN, OF, FM, ØFK og kystkommunene.

Miljøvernministeren lanserte videre sommeren 1999 en tiltakspakke for å sikre allemannsretten i kyst- og strandsonen. Et av tiltakene var bevilgning av midler til å styrke den juridiske kompetansen og kapasiteten når det gjelder å håndtere strandsoneproblematikken.

Miljøverndepartementet ba i brev av 11. november 1999 "strandsonebrevet" om at alle kystkommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn skulle innskjerpe både planpraksis og dispensasjonspraksis i 100-metersbeltet i sentrale kyststrøk.

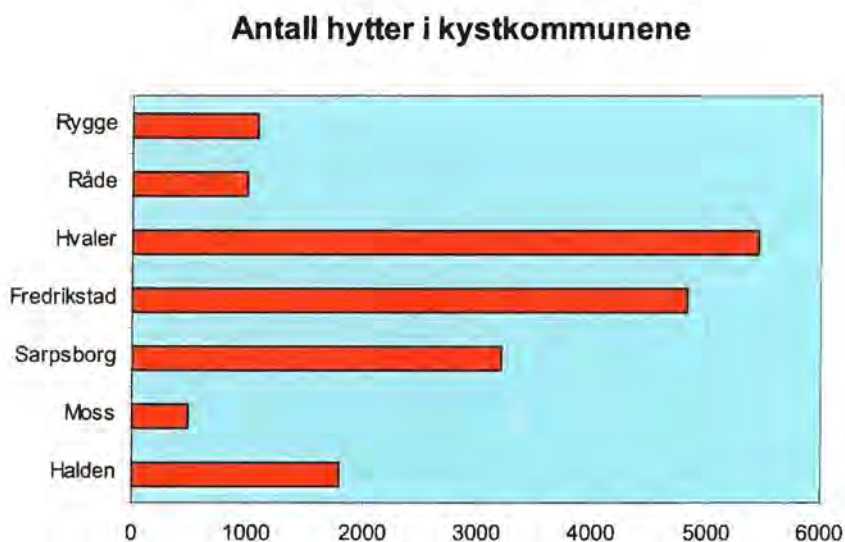
I tråd med dette ble det i samarbeid med de 7 kystkommunene i Østfold, ØFK og FM tatt et initiativ for å igangsette prosjektet *Tilgjengelighet i kystsonen i Østfold*. Prosjektets mål er å: "øke adkomsten til og tilgjengeligheten i strandsonen samt øke kunnskapen om friluftsløven og spesielt om allmennhetens rettigheter og plikter til fri ferdsel og opphold i strandsonen".

Prosjektforslag ble utarbeidet og på fellesmøte 4. mai 2000 mellom FM, ØFK og kystkommunene i Sarpsborg ble det gitt alminnelig tilslutning til prosjektforslaget *Tilgjengelighet i kystsonen i Østfold*. Prosjektet er finansiert av fylkesmannen og fylkeskommunen med støtte fra strandsoneprojektet i DN. Det er ikke forutsatt at kommunene skal gå inn med egne midler i første delen av prosjektet utover det å stille til rådighet en kontaktperson og ellers bistå med nødvendig tilrettelegging av kartverk i forbindelse med registreringsarbeidet. Det forutsettes at kommunene følger opp arbeidet med lovlighetsvurdering og arbeid med fjerning av stengsler i de neste faser.

Brev fra miljøvernminister Børge Brende til kystkommunene, fylkeskommuner og fylkesmenn av 8. mars 2002 "skjerping av planpraksis og dispensasjonspraksis i strandområdene" understreker fortsatt en streng praksis og stiller bl.a. krav om at fylkesmennene benytter innsigelsesretten i strandsonen. Brevet er en oppfølging av "strandsonebrevet".

1.1 Hytter langs Østfoldkysten

Østfold har mange hytter og hovedparten av disse ligger i kystkommunene. Av totalt nær 22.000 hytter og fritidsboliger er hele 17.800 beliggende i kystkommunene. Fordelingen viser videre at ca. 40% av disse ligger i 100-metersbeltet, 80% i strandsonen og 90% i RPR-sonen.

Figur 1.1 Fordeling av antall hytter i kystkommunene i Østfold.²

I de senere år har det skjedd en stadig økende tilrettelegging av hytteeiendommene i form av beplantning, terrasser, plattinger, trapper etc. Dette endrer hytteområder fra utmarkspregede arealer til mer opparbeidet tomter med innmarkspreg. Tilgjengeligheten for allmennheten blir gradvis redusert.

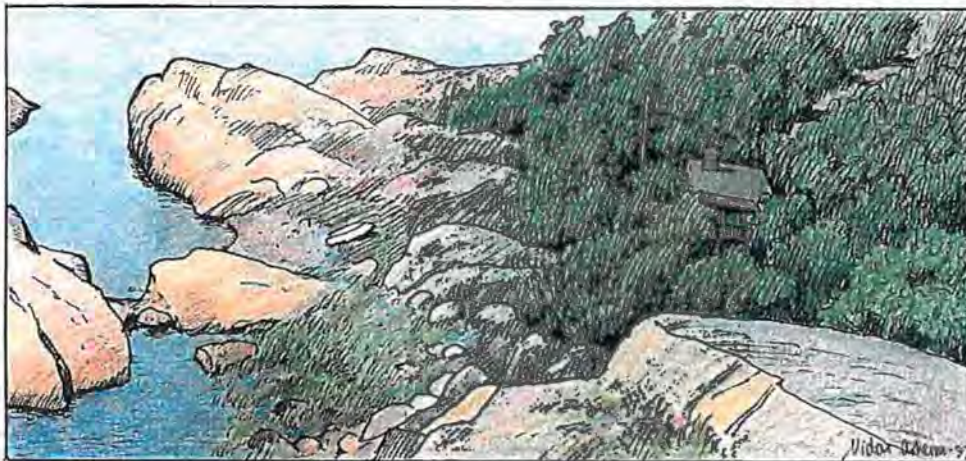
² Kilde: Norges Eiendommer, bygningstype 161-fritidsbygg og 162-helårsbygg benyttes som fritidsbygg.

1.2 "Hvordan hyttetomta privatiseres og blir til innmark"

De 3 tegningene nedenfor illustrerer en virkelighet og utvikling som har skjedd i deler av den norske strandsonen de siste 30-40 årene. Et typisk utviklingsforløp av en hytteeiendom ved kysten er her vist i 3 tidsperioder.

Midt på sekstitallet var hyttene plassert spredt. De lå lunt og skjermet innenfor skogbrynet. Allmennheten kunne uten problemer ferdes fritt uten å være til sjenanse for hytteeieren. De kunne også uten problemer oppholde seg på stranda. Bortsett fra en liten jolle på stranda og flaggstang inni skogen er det lite som viser at noen bor her. Når vimpelen ikke blafrer over trekronene, vet alle at da er det ingen tilstede som kan hevde den private eiendomsretten. Da er i praksis hele eiendommen utmark.

1965

Familien vokser og eieren fikk dispensasjon til å bygge to "annekser" ut mot svabergene. I tillegg ble brygge og grillplass anlagt. Vimpelen på flaggstanga står oppe hele sommeren. Vi er ved inngangen til åttitallet og det er fortsatt mulig for allmennheten å bevege seg langs stranda, men det føles nå en tanke ubehagelig.

1980

De neste 15 årene, frem til midten av nitti-tallet, skjer det en stor utvikling på eiendommen. Den gamle hytta blir revet og erstattet med en mer moderne utgave. Strøm og vann er ført frem. Brygga er blitt erstattet med en molo, omtrent som en liten privat båthavn. Grillplassen har fått levegger og lykter. Flaggstanga er flyttet til pynten og strandengene er erstattet med gressplener. Det er etablert trapper rundt på eiendommen, og skogbeltet er gjennomskåret av "siktkorridorer". Ved innkjørselen er det satt opp port og skilt om "Privat".

1995

Resultatet av utviklingen er at eiendommen og strandområdene er kraftig privatisert og gjort nærmest utilgjengelig for allmenn ferdsel – hele året.

I nærheten av store befolkningskonsentrasjoner, der etterspørselen etter hytteeiendommer er størst, har denne utviklingen ført til at store deler av strandsonen er blitt vanskeligere tilgjengelig for allmennhetens utøvelse av friluftsliv.

2. Registreringsarbeidet – metoden.

Registreringen av ferdselshindringer i strandsonen ble utført sommersesongene (juni-august) 2000 og 2001. Til arbeidet var det engasjert 7 studenter fra Norges Landbrukshøgskole. I forkant av registreringsarbeidet ble det brukt god tid på å etablere en felles forståelse og oppfatning av ferdselshindre og sentrale temaer knyttet til allmenn ferdsel i utmark - frilufsloven. Registratorene ble utstyrt med ID-kort og et eget notat om prosjektets formål med kontaktpersoner. Ved registreringsarbeidets start ble det varslet i lokalaviser og NRK-Østfold. Arbeidet ble tidlig fulgt opp med flere pressekonferanser.

Registreringene er geografisk avgrenset til de områder innenfor 100-metersbeltet som oppfattes av utmarksbegrepet. Kyststrekninger ble utvalgt og prioritert i samarbeid med kommunene. Det er prioritert områder på fastlandet og store øyer som er tilgjengelig med vei og/eller offentlig kommunikasjon (ferjer). Områder unntatt fra kartleggingen, er tettsteder og verneområder (reservater og landskapsvernområder).

Manuskarter over kyststrekningene ble utarbeidet med bakgrunn av FKB-datasett (Felles KartdataBase)³ og tegnet ut i målestokk 1:2500. Manuskartene inneholdt følgende opplysninger; veier fra Vbase i grå farge, eiendomsgrense fra DEK (digitalt eiendomskart)⁴ i oransje og bygningssituasjon i grått. Fra GAB-registeret (grunneiendommer, adresser og bygninger) ble det påført gårds-bruksnummer, og boliger ble gitt svart-, hytte/fritidshus blått- og uthus/naust rødt punkt. I tillegg ble stedsnavn påskrevet og kystlinje, vann, høydekurver og dyrket mark påtegnet.

Figur 2.1 Eksempel på manuskartet.

³ FKB - <http://www.statkart.no/produkte/digitale/land/fkb/>

⁴ DEK - http://www.statkart.no/standard/sosi/html_32/dek/dek.htm

Ferdselshindringene ble gruppert i 18 forskjellige typer etter følgende kodetabell:

Tabell 2.1 Kodetabell for gruppering av ferdselshindre.

Nr	Inngreps-Type
1	Hytte
2	Hytte tilbygg
3	Uthus/naust
4	Brygge/stupebrett
5	Molo
6	Platting
7	Trapp/gangvei
8	Gelender/rekkverk
9	Flaggstang
10	Lys/lykter
11	Gjerde
12	Porter
13	Skilt
14	Løse gjenstander
15	Plen opparbeidet
16	Campingvogn
17	Kjørevei
18	Andre

Kommentarer til inngrepstypene:

- **Hytte, hytte tilbygg og uthus/naust** omhandler bygninger som ikke er avmerket på manuskart (bygninger som ikke er registrert i GAB) og bygninger som har en mulig bruksendring.
- **Brygge, stupebrett og moloer** som har en "dominerende rolle", og påbegynte byggearbeider som ikke er avmerket på manuskartet.
- **Platting** som fast i betong-, stein- eller trekonstruksjon.
- **Trapper** og opparbeidete (hellebelagte) **gangveier**. Montert **gelender/rekkeverk** i tilknytning til trapper og frittstående i ulendt terreng.
- **Lys og lykter** både tilknyttet gangveier, plattinger og som frittstående.
- **Gjerder, porter og skilt** av ulike typer.
- **Løse gjenstander** kan bla. være griller, stoler/sittegrupper, beplantning/blomsterpotter, seilbrett/småbåter etc.
- Arealer i tilknytning til eiendommen som er opparbeidet til **plenarealer** – f.eks gamle strandenger.
- Fritt hensatte **campingvogner** utenfor organiserte plasser som benyttes som bo-/hytteformål.
- **Kjørevei** omhandler opparbeidete gamle stier frem til hytter til en kjørbar standard eller veier som ikke er avmerket på manuskart (ikke registrert i Vbase).

Til registreringsarbeidet ble det benyttet håndholdt GPS og digitalt kamera.

Ferdselshindringene ble registrert med løpenummer innen hver kommune, fotografert og stedfestet med GPS. Hindringene ble også kartfestet på manuskartet hvor løpenummeret ble notert. Dette vil være et viktig grunnlag for senere kvalitetssjekking og korrigerende av stedfestingen.

Figur 2.2 Feltutstyret; manuskartet, digitalt kamera og håndholdt GPS.

Opplysninger om ferdselshindringene ble notert og lagt inn på Excel-skjema. Følgende opplysninger ble registret for hvert punkt; løpenummer, inngrepstype, registreringsdato, registrator, gårds- og bruksnummer, bildenavn og merknader. I tillegg ble det vurdert om hindringen virket privatiserende (ja/nei). Det ble ikke foretatt noen lovlighetsvurdering av hindringen.

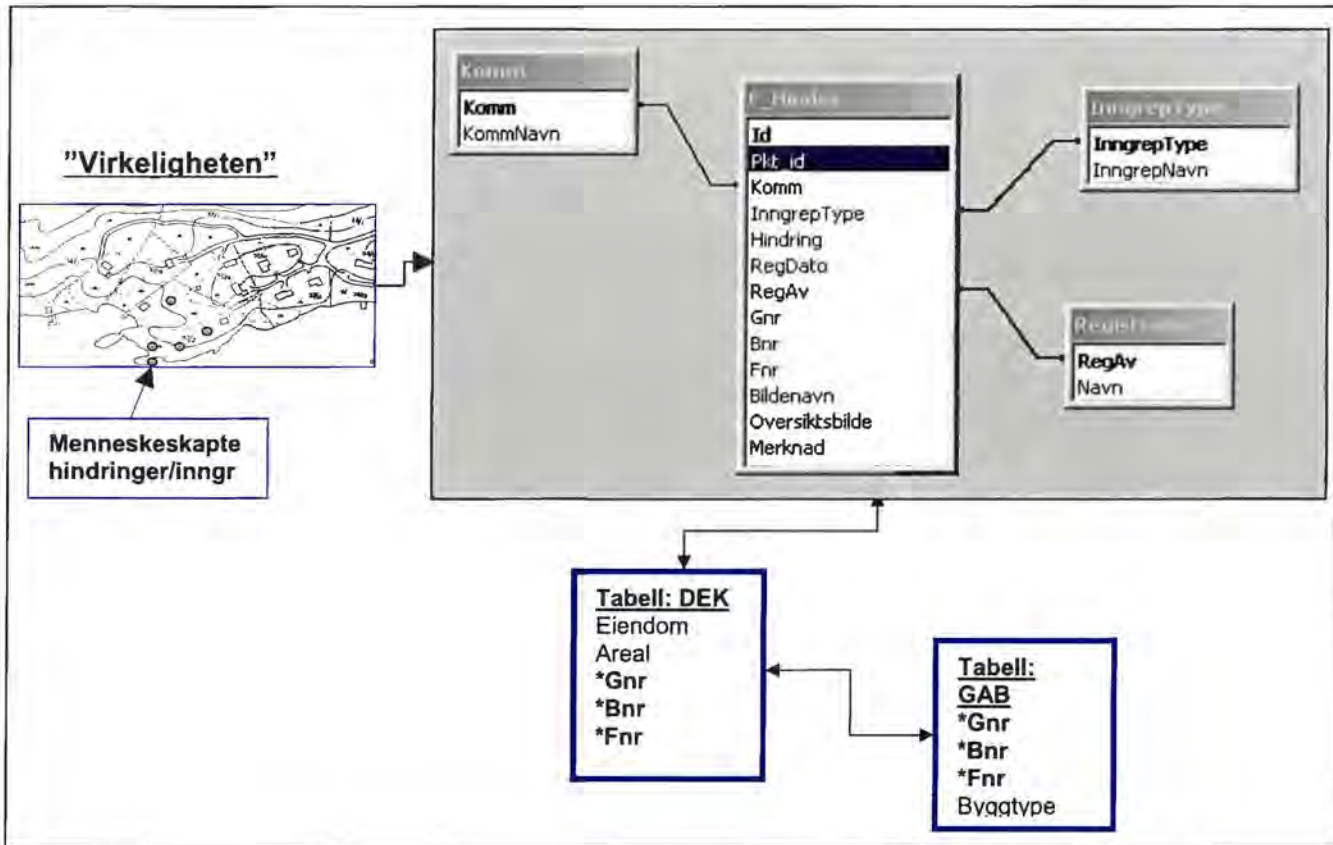
Tilgjengelighetsprosjektet										Fylkesmannen i Østfold			
Kommune: Moss, Jeløy										Miljøvern avdelingen			
Kommnr	Punktnr	Nord	Ost	Inngrep	Ty	Hindring	RegDate	RegAv	Gnr	Bnr	GPSr	Bildenavn	Merknad
0104	1	6594194	592155	13		nei	23.06.00 11:17:00	Gr. 3		1	117	1040001.jpg	Framhever privat eiendom
0104	2	6594300	592027	6		ja	23.06.2000 11:04	Gr. 3		1	3126	116 1040002.jpg	
0104	3	6594423	592042	19		ja	23.06.2000 10:57	Gr. 3		1	3181	115 1040003.jpg	Båtslipp, gressplen
0104	4	6594606	592091	11		ja	23.06.2000 10:52	Gr. 3		1	3176	114 1040004.jpg	
0104	5	6594637	592094	14		nei	23.06.2000 10:50	Gr. 3		1		113	
0104	6	6594647	592091	14		nei	23.06.2000 10:49	Gr. 3		1		112	
0104	7	6594798	592100	3		?	22.06.2000 07:47	Gr. 1/3		1	3160	42	* korrigert
0104	8	6594796	592113	4		ja	22.06.2000 07:55	Gr. 1/3		1	3119	43 1040008.jpg	
0104	9	6594819	592120	7, 15		ja	22.06.2000 07:55	Gr. 1/3		1	3119	1040008.jpg	
0104	10	6594871	592095	11		ja	22.06.2000 08:06	Gr. 1/3		1	3119	44 1040010.jpg	
0104	11	6595054	592328	13, 11		ja	22.06.2000 08:16	Gr. 1/3		1	3115	45 1040011.jpg	
0104	12	6595047	592339	6		ja	22.06.2000 08:18	Gr. 1/3		1	3115	46 1040012.jpg	betong
0104	13	6595063	592356	9		ja	22.06.2000 08:20	Gr. 1/3		1	3115	47 1040011.jpg	
0104	14	6595048	592380	4		ja	22.06.2000 08:22	Gr. 1/3		1	3115	48 1040014.jpg	
0104	15	6594998	592408	11		ja	22.06.2000 08:26	Gr. 1/3		1	3115	49 1040014.jpg	
0104	16	6595109	592580	4		nei	22.06.2000 08:36	Gr. 1/3		1	3183	50	
0104	17	6594984	592701	11		?	22.06.2000 08:43	Gr. 1/3		1	3183	51 1040017.jpg	bør fjernes, ingen funksjon
0104	18	6594921	592690	3		nei	22.06.2000 08:47	Gr. 1/3		1	3042	52	da/dusj til campingplass
0104	19	6595068	592934	11, 12		?	22.06.2000 09:05	Gr. 1/3		1		53	sti gjennom port og ned til strand

Figur 2.3 Excel-skjemaet med påførte opplysninger.

Dataene fra Excel-skjema ble overført til en Access-database, koblet og gjort tilgjengelig i et GIS – geografisk informasjonssystem. Stedfestingen ble så sammenlignet med nedtegningen på manuskartet og om nødvendig korrigert til rett posisjon. På denne måten mener vi at så god og tilfredsstillende nøyaktighet som mulig er oppnådd.

På manuskartet ble det også nedtegnet flere opplysninger om privatiserende innretninger og deres utstrekning. Dette gjaldt plenarealer, gjerder og gjerdestolper, opparbeidede stier og veier som ikke kartgrunnlaget viste. I tillegg ble stup og skrenter (områder som er naturlig utilgjengelig) stedfestet på manuskartet.

Disse opplysningene ble gitt farge og symboler, og er senere digitalisert.

Figur 2.4 Modell for kartlegging av ferdselshindringer i strandsonen i Østfold.

Modellen som er benyttet kan sammenfattes i følgende illustrasjon. Figuren viser virkeligheten (til venstre) hvor ferdselshindringer/inngrep blir registrert som punkter. Opplysninger om disse er lagt inn i en database som inneholder tabellene; *F_hinder*, *Komm*, *InngrepType* og *Registrator*

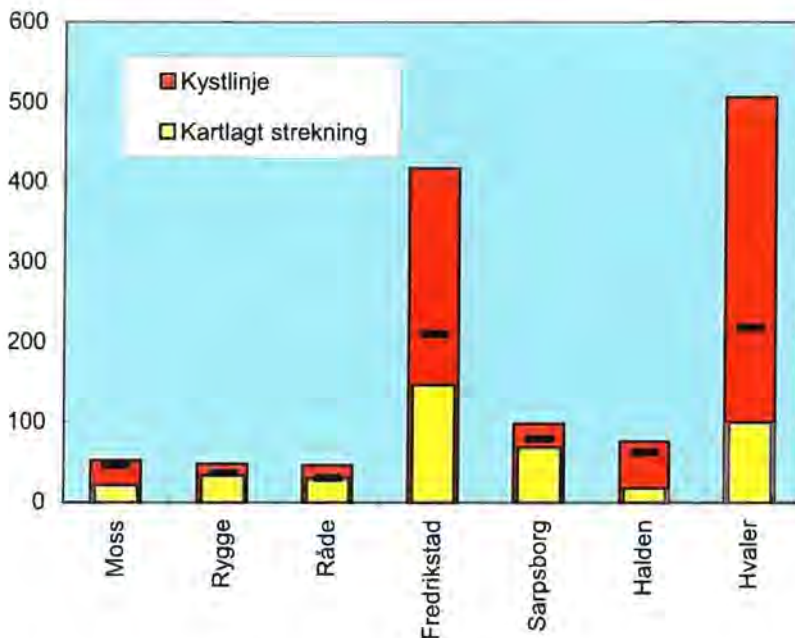
Videre vises mulige koblinger som kan gjøres til offentlige registre med eiendomsnøkkelen gårds-, bruks- og festenummer (Gnr, Bnr, Fnr) noe som kan gi opplysninger om eiendom, bygninger og eierforhold. I figuren er dette vist som koblinger til DEK og GAB. En eiendom kan inneholde en eller flere hindringer og ha en eller flere bygninger.

3. Resultater

Det er utført 68 ukeverk til registreringsarbeidet sommeren 2000 og 2001. Den kartlagte strekning er på 420 km, noe som tilsvarer 34% av kystlinja og hele 61% av "fastlandskysten" i Østfold. Fastlandskysten er her definert som kystlinje fastland inkludert øyer som er tilgjengelig med vei eller ferje; Jeløya i Moss, Hankø i Fredrikstad, Hvalerøyene Vesterøy, Spjærøy, Asmaløy, Kirkøy, Herføl og Nordre- og Søndre Sandøy.

Det er registrert innretninger som virker hindrende på allmenn ferdsel. I registreringsarbeidet er det gjort vurderinger om ferdselshindringene virker privatiserende eller ikke (registrert med ja/nei). I flere tilfeller har det vært tvil. Her er det registrert et ? i databasen. Det er ikke foretatt noen lovlighetskontroll av ferdselshindringen. Dette er kommunenes oppgave. Avgrensning av innmark / utmarksoner er ikke foretatt.

5.955 inngrep/hindringer er registrert, stedfestet, fotografert og fordelt på de 18 ulike inngrepstyper.

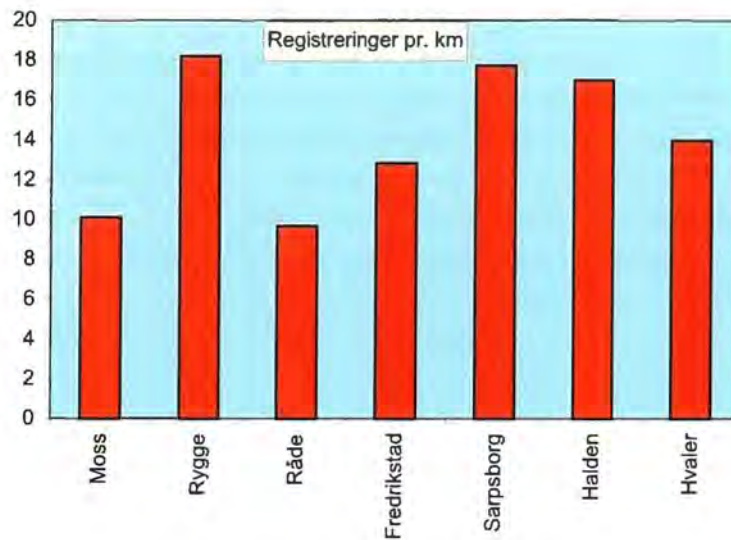
Figur 3.1 Fordelingen av total kystlinje (i km) og den kartlagte strekningen (i km) i kystkommunene. Svart strek på søylene viser lengde av "fastlandskysten".

Figuren viser fordelingen av kartlagt strekning i hver kystkommune og den totale kystlinja. Den svarte streken i søylene angir lengden av det vi definerer som "fastlandskysten". Som vi ser er store deler av Moss, Rygge og Råde kartlagt. Arealer som ikke er kartlagt i disse kommuner knytter seg til store verneområder (reservater og landskapsvernområder). Nær 35% er kartlagt i Fredrikstad. Her gjenstår mindre øyer og en del av fastlandskysten. Det samme gjelder Sarpsborg. Her er 70% kartlagt. I Halden er utvalgte områder fra Halden sentrum til Sponvika kartlagt – noe som utgjør 24%, hele Iddefjorden gjenstår. I Hvaler er 20% kartlagt. Store deler av spesielt Kirkøy og mindre øyer i kommunen gjenstår.

Figur 3.2 De kartlagte kyststrekninger.

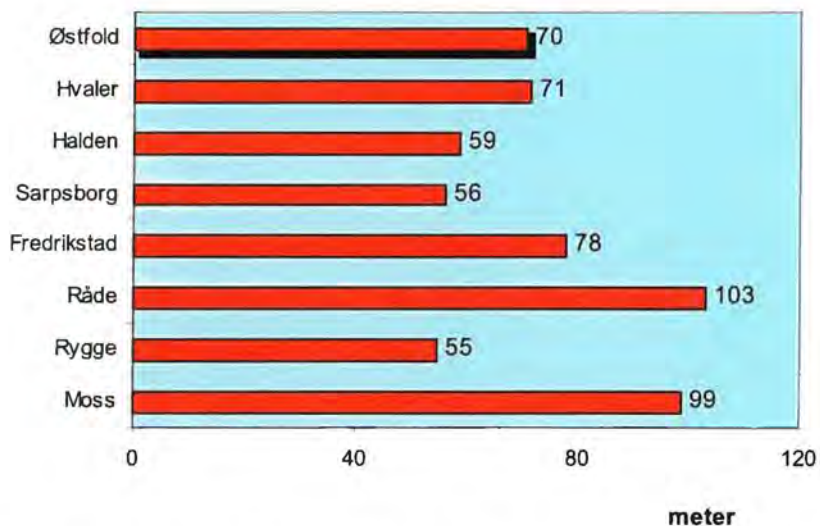
Kartet viser status for registreringsarbeidet som er gjennomført sommeren 2000 og 2001. Gjenværende områder i Hvaler og Halden vil bli prioritert sommeren 2002.

Figur 3.3 Antall registreringer pr. kartlagt kilometer - fordelt pr. kommune.

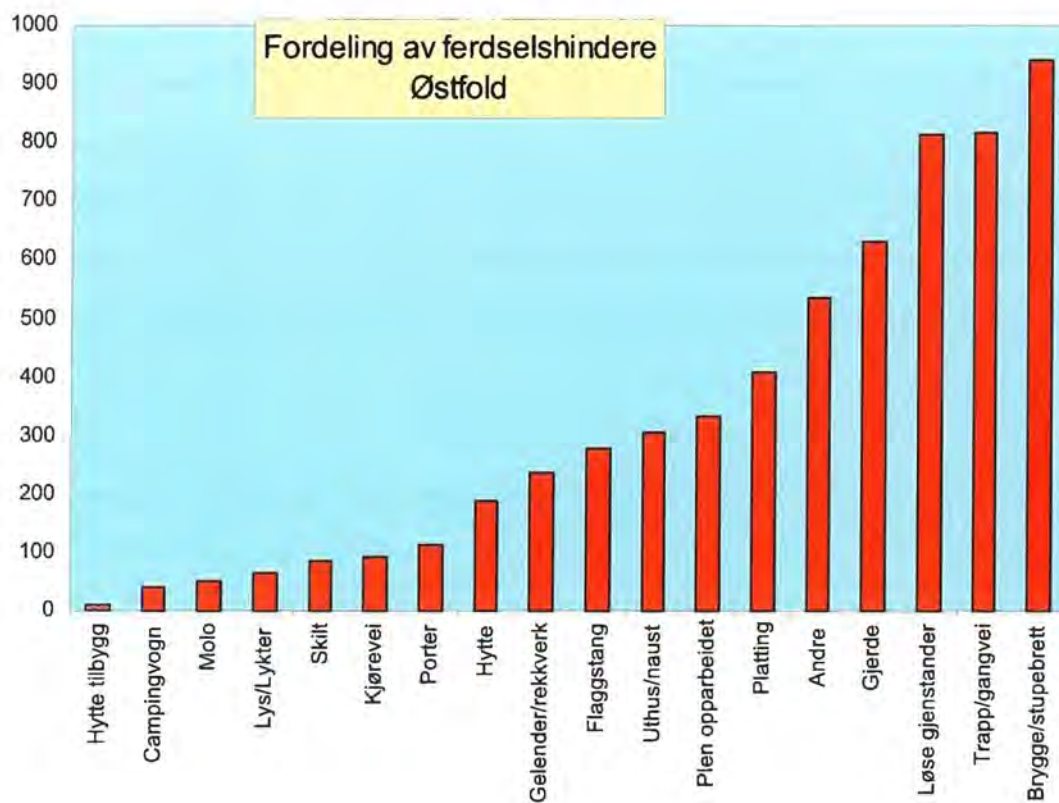
Ser man på antallet registreringer pr. kartlagt kilometer viser fordelingen at det i Råde og Moss er færrest hindringer. Både Rygge og Sarpsborg er tett, med 18 hindringer pr. km.

Hvaler og Fredrikstad som er store hyttekommuner, er det ca. 13 og 14 hindringer pr. km. Situasjonen i Halden er litt spesiell i og med at det kun er rene hytteområder som til nå er kartlagt.

Figur 3.4 Gjennomsnittlig avstand i meter mellom ferdselshindringer i hver kommune på de kartlagte strekninger.

Fordelingen kan også sees på en annen måte, nemlig hvor langt er det mellom hver hindring. I Råde og Moss er det lengst, mens det i Rygge og Sarpsborg er tettest, kun 55 meter i snitt mellom hver hindring på de kartlagte strekninger.

Figur 3.5 Fordeling av ferdselshindre – antall.

Ser man resultatene over ett i Østfold viser fordelingen av ferdselshindre at gjerder, trapper/gangveier, løse gjenstander og brygger/stupebrett er de hyppigst registrerte. De står for over halvparten av alle registreringer. Fordelingen mellom inngrepstyper for hver kommune følger noe av det samme mønster som for hele fylket. Tabell 6.1 viser fordelingen av ferdselshindre pr. kommune.

I kategorien "andre" er det registrert fysiske stengsler som murer, søppelplasser, vedlager etc. Også områder der flere småbåter (>3) utgjør et småbåtopplag er registrert i denne kategori. Totalt for Østfold utgjør "andre" ca 9%, men er spesielt høy i Fredrikstad og Hvaler. Her viser registreringene at spesielt småbåtopplag utgjør en stor andel.

Tabell 6.1 Fordeling av ferdselshindringer pr. kommune – antall.

Ferdselshindring	Fredrikstad	Halden	Hvaler	Moss	Rygge	Råde	Sarpsborg	Totalt
Hytte tilbygg	3		7				1	11
Campingvogn	12	2	1		7	2	16	40
Molo	9	1	2	2	19	4	13	50
Lys/Lykter	24	9	13		6	1	12	65
Skilt	23	8	10	7	18	9	10	85
Kjørevei	28	1	10	5	6	13	31	94
Porter	32	9	34	6	7	6	20	114
Hytte	49	10	45	6	34	11	33	188
Gelender/rekkverk	90	18	54	3	12	5	56	238
Flaggstang	97	14	62	10	24	18	55	280
Uthus/naust	103	29	79	23	34	8	30	306
Plen opparbeidet	88	22	68	5	36	24	90	333
Platting	112	16	69	20	60	14	118	409
Andre	172	22	228	7	20	9	77	535
Gjerde	181	38	105	27	78	43	159	631
Løse gjenstander	259	38	194	27	90	44	163	815
Trapp/gangvei	276	29	205	22	75	29	182	818
Brygge/stupebrett	329	42	215	49	95	51	162	943
Totalt	1887	308	1401	219	621	291	1228	5955

Registreringene er gjort tilgjengelig i et GIS. Følgende illustrasjon viser et utsnitt over en del av Østfold-kysten. Ferdselshindringer er merket med røde prikker. Illustrasjonen viser også egenskapstabellen for registreringen. Bildene er koblet til registreringene. I et GIS kan man få informasjon om hver registrering – enten ved å lese egenskapstabellen eller få se bildet.

The screenshot shows the ArcView GIS 3.2a interface. The map displays the Østfold coast with red dots representing travel obstacles. The legend on the left includes layers for 'Kommunegrense', 'Kartlagt_kystshp', 'Kystfastlandshp', 'Ferdels-hindringer', and various 'N50-kyst_ngo_ishp' layers. The 'Attributes of F:\under\shp' table is visible at the bottom, listing details for each obstacle.

Shape	PKt_A	Ad	Kommune	Innspørner	Hindring	Resolut	Regar	Gr	Br	Fr	Bildnavn	Overskrift	Merknad	
Point	13561	4884	135	7	Trapp/gangvei	nei	2000-07	KAB_PME	18	1	39	c:\strandsone\bi	c:\strandsone\bid	trepletting som jøngsti
Point	13571	4902	135	14	Løse gjenstand	nei	2000-07	KAB_PME	18	1	11	c:\strandsone\bi	c:\strandsone\bid	gammel benk og stoler
Point	13582	4921	135	14	Løse gjenstand	nei	2000-07	KAB_PME	18	1	9	c:\strandsone\bi		lekehytte
Point	13581	4919	135	1	Hytte	nei	2000-07	KAB_PME	18	1	9	c:\strandsone\bi		bruksendring gardner, gøkken, lampe
Point	13582	4933	135	14	Løse gjenstand	nei	2000-07	KAB_PME	18	1	6	c:\strandsone\bi		benk I
Point	13591	4930	135	18	Andre	nei	2000-07	KAB_PME	18	1	6	c:\strandsone\bi		båt forløyd i naturreservatet
Point	35101	4673	135	7	Trapp/gangvei	nei	2000-07	KAB_PME	18	1	5	c:\strandsone\bi		tretrapp
Point	35111	4697	135	14	Løse gjenstand	ja	2000-07	KAB_PME	18	1	4	c:\strandsone\bi		kasse eller kar
Point	35122	4716	135	14	Løse gjenstand	in	2000-07	KAR_PMF	18	1	3	c:\strandsone\bi		in henter nå hanna

Nedenfor følger noen eksempler og kommentarer på de registreringer som er gjort for et utvalg av inngrepstypene. Vi vil poengtere at det ikke påligger registreringsarbeidet å vurdere lovligheten av hva som er registret og fotografert. Dette vil være den naturlige oppfølgingen og kommunens videre arbeid med registreringene.

Hytte, hytte tilbygg og uthus/naust: Under disse gruppene er det registrert bygninger som ikke er registrert i offentlige registre (GAB). Det kan enten skyldes feil i registre eller dreie seg om "ulovlig" oppføring av flere bygninger på tomte til ulike formål. Uthus/naust eller båthus kan også ha fått endret bruk eller blitt påbygd. Det har i flere tilfeller vært vanskelig å avgjøre om det er uthus/naust eller hytte. Hytte tilbygg representerer få registreringer. Dette kan være nybygg i tilknytning til hytta eller bygningselementer i nær tilknytning.

Vi lar ovenstående bilde stå som et eksempel, der det tidligere båthuset har fått innsatt større vindu og gardiner – en tydelig bruksendring!

Brygge/stupebrett er den gruppen som har flest registreringer -16%. Det er registrert både små enkeltstående brygger, og større konstruksjoner som er en kombinasjon av brygger, plattinger badehus etc. – nærmest små kaianlegg. Rester av bryggefundamenter hører også med i denne kategori.

Større konstruksjoner representerer et mer varig og dominerende inngrep som regel med sprengningsarbeider og div. murer.

Bildet til venstre viser brygger til omtrent hver eiendom. På denne måten legger de beslag på lange strekninger.

Plattung: Her er det stor variasjonsbredde og oppfinnsomhet i utforminger og plassering. Konstruksjoner er av både tre, betong, helle-/steinlagte eller med forstøtningsmurer og opparbeidet plen. Ofte er de utstyrt med levegger eller gelender. Mange er utformet og avgrenset på en slik måte at de virker svært avvisende på allmennheten.

Det er i denne gruppe hvor inngrepene føles mest privatiserende.

Vi lar dette bildet stå som eksempel. En plattung etablert et godt stykke unna selve hytta – helt i vannkanten og "dekorert" med hvite plastmøbler hele sommeren.

Trapp/gangvei representerer også en gruppe med mange registreringer, hele 14%. De er i stor grad utarbeidet i tre eller murverk. I mange tilfeller er de etablert ned til "private" badeplasser.

Omtrent halvparten føles privatiserende. Dette er avhengig av de omkringliggende forhold, b.la. avstand til hytta.

Registreringene er spredt utover hele registreringssonen.

I bildeeksempelet er også rekkverk registrert.

Gelender/rekkverk: I mange tilfeller knyttet til registrering av andre ferdselshindre. Mange forskjellige utforminger og plasseringer. Ikke uvanlig er de plassert i det åpne kystlandskapet, og kan virke direkte unødvendig og avvisende. Eksempler finnes også der de kan ha en praktisk og ledende funksjon.

Flaggstang: Det er en tendens til at de plasseres et stykke unna hytta – gjerne på "pynten". Registreringene er jevnt fordelt langs kysten. De fleste føles privatiserende.

Lys/lykter: Representerer både frittstående lykter plassert i et jomfrulig terreng og lykter tilknyttet gjerder, plattinger, brygger etc. I vårt bilde-eksempel er lys og lykter etablert rundt plattning noen få meter fra sjøkanten – mens hytta ligger tilbaketrukket i skogkanten

Gjerde: I all hovedsak føles gjerder som en privatiserende og sjikanøs innretning. Undersøkelsen viser at omtrent 70% av gjerderegistreringene virker slik. En del av dette er gamle rustne gjerderester. I bildeeksempelet et noe ekstremt gjerde som strekker seg fra hytta og helt ned til vannet, en strekning på nærmere 50 meter.

Registreringene inneholder også beitegjerder og gjerdetyper som leder ferdselen på en god måte.

Porter: Registrert i tilknytning til gjerder og skilt. Frittstående porter som stengsler ved stier er også registrert. Observasjonene er i stor grad konsentrert rundt de større hytteområder.

Skilt: I stor grad "Privat" malt på fjell eller plassert på gjerde eller port.

Ellers brukes:

"Adgang forbudt",

"Ingen gjennomgang" og kanskje den beste

"Privat – Obs. Hunder løse"

Løse gjenstander: En stor gruppe og med den største variasjonsbredden. Her er det registrert benker, border, stoler, blomsterpotter, sittegrupper, seilbrett, grillplasser etc. Ofte er de strategisk plassert i terrenget. Det er ikke uvanlig at en eller annen stol er plassert et godt stykke bort fra hytta hele sommeren.

Plen opparbeidet: Mange steder har de gamle strandengene blitt erstattet med gressplener. Noen ser ut som rene fotballøkker. Plener er også blitt etablert på eller rundt plattinger i strandkanten, gjerne med gjenfylling og tilsåing av kløfter og groper.

Campingvogn: Både enkeltstående og flere sammen i nær tilknytning til strandlinja utenom organiserte campingplasser. De fleste har etablert omkringliggende faste installasjoner og bærer preg av å være en stasjonær plassering.

Kjørevei: Her kan det dreie seg om registreringer av veier som ikke vises i kartet – veibasen (Vbase). Vi skal være klar over at veibasen kun har registrert veilenker på 50 meter eller mer. Gamle tråkk og stier eller skogsveier har blitt opparbeidet til kjørbare standard med både utvidelse i bredden og kraftige fyllinger noe vårt bildeeksempel viser.

Andre: En samlegruppe som innbefatter bl.a småbåtopplag, forstøtningsmurer, ulike murverk, båtslipper, brønnhus, søppel, strategisk plassert vedlager og små badestiger. Dette er registreringer som vanskelig lar seg registrere i de øvrige gruppene. Registreringen tilsvarer ca. 9% av det totale antall.

4. Arbeidet videre

Kommunene får materialet overført digitalt og kan etablere dette i sine egne GIS-systemer. Det vil bli lagt stor vekt på å gjøre materialet så bredt tilgjengelig som mulig. Det vil derfor bli vurdert ulike alternativer for presentasjon av registreringene.

Som nevnt omfatter registreringen ulike typer ferdselshindre som kan virke avvisende på allmenn ferdsel i kystsonen. Det vil være kommunens oppgave å vurdere om disse er lovlige etter plan- og bygningsloven eller av sjikanøs art vurdert etter friluftsløven, jfr. prosjektbeskrivelsen. Det vil både kreves ressurser og "politisk mot" å ta fatt på det materialet som nå foreligger.

Ettersom det er lagt stor vekt på å knytte de registrerte ferdselshindringer til eiendomsnøkkelen (GNR, BNR, FNR) er det lagt et grunnlag for en bred anvendelse i kommunene. Registreringene kan lett knyttes til ulike systemer der eiendomsnøkkelen inngår. Anvendelser av materialet kan f.eks være til detaljplanlegging og tilrettelegging av kyststi, og til arbeid med å prioritere utvalgte områder for fjerning av stengsler. Til det siste trenger kommunen juridisk kompetanse, jfr. prosjektbeskrivelsen.

Materialet har så stor grad av nøyaktighet som vi med de eksisterende geodata kan oppnå. DEK er ikke fullstendig i alle kyststrøk. Det kan derfor forventes at enkelte registreringer ikke er riktig tilknyttet eiendomsnøkkelen. I de tilfeller der ferdselshindringer er registrert i tomtegrenser kan det også være gjort feilvurderinger i forhold til hvilken av de tilgrensende eiendommer registreringen er tilknyttet. Ved det videre arbeid i kommunen bør disse feil og mangler ajourføres.

Registreringsarbeidet vil avsluttes sommeren 2002.

